

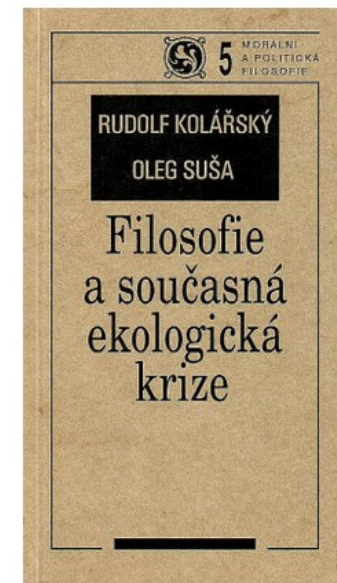
Krize – úvodní stav

Slavomír Lesňák

Jak překonávat krize?

- Z ř. *krino* - vybírat, posuzovat, měřit mezi dvěma opačnými možnostmi
- Krisis - (staroř.) rozhodnutí, rozsudek, soud, rozuzlení
- hlediska filozofie jiný stav vlastně ani neexistuje

- Změna nerovnováhy...
- Krize jako příležitost
- Krize - změna chování individuí nebo změna systému?

Budoucnost zaměstnání

- Šmajs: biologický HSS nestíhá pracovní role v moderní kultuře
- Předpoklad umělé inteligence: člověk doplněk stroje: ověřit pravost/pravdivost; dodat emocionální obsah, udržba

recepčný	etik	poštár	účetník	skladník	vynálezca
mestký farmár	tele-marketér	opravár	dokladač tovaru	obnovovač spomienok	športový rozhodca
knihovník	operátor v call centre	online učiteľ	fit motivátor	prekladateľ	obnovovač divočiny
opatrovatel'	dizajnér „chytrej“ domácnosti	manažér vzťahov medzi ľuďmi a robotmi	šofér	koordinátor práce na diaľku	pilot
pokladník	spoločník	strážca	asistent umelej inteligencie	chirurg	odpadový manažér

Recepčný 5	Etik 15	Poštár 7	Účtovník 10	Skladník 13	Vynálezca 3
Mestký farmár 14	Tele-marketér 18	opravár 6	dokladač tovaru 23	Obnovovač spomienok a spoločník 16	športový rozhodca 4
Knihovník 17	operátor v call centre 21	Online učiteľ 8	fit motivátor 24	<u>prekladateľ 27</u>	obnovovač divočiny 29
Opatrovateľ 19	dizajnér „chytrej“ domácnosti 25	Manažér vzťahov medzi ľuďmi a robotmi 20	<u>šofér 11</u>	Koordinátor práce na diaľku 28	Pilot 1
Pokladník 22	Spoločník 26	Strážca 9	asistent umelej inteligencie 12	Chirurg 2	Odpadový manažér

Bioetická krize - covid

- Koho upřednostnit u covidu/hospitace/ventilátor/očkování/dotace
- Starší/mladší
- Potenciál/ne-potenciál – pracovní/daňový/rodinný/jiný?
- Paternalismus/partnerský vztah lékaře a pacienta
- Zatajit/nezatajit kontakty – nemocenská, soukromí, omezení
- Politické body – populismus
- Rebelanství/konformismus – konspirace/solidarita, malthusiánství- přemoření

Bioetika

Bez-smrtnost
okolo roku 2050?

Prvé tisíc-ročné
děti

Ekologická kríza

- Život na našej planete (2020)
- Planeta ľudí (2021)

- 2030 koniec amazonského pralesa – sója, drevo
 - katastrofálna strata druhov, biodiverzity, zmena na savanu – zmena kolobehu vody na Zemi
- 2030 – roztopenie Arktídy – ďalšie oteplenie – vymieranie
- 2040 – roztápanie/roztopenie permafrost (Sibír) – uvoľnenie metánu – skleníkový plyn – oteplenie
- 2050 – odumretie korálov v oceánoch (teplo, kyslo - púšť), populácia rýb na dne
- 2080 poľnohospodárska kríza – vyčerpaná pôda + zmiznutie opelujúceho hmyzu
- 2100 – planéta o 4 st. teplejšia – 6. hromadné vymieranie druhov, nárast utečencov
- Posledná generácia ľudí na Zemi? (2020-2100)

Nesolidárnost masožravců

- pokračování lidskosti v prosazení masa je neudržitelné:

... jeden hektar půdy je využíván pouze jednou osobou, která konzumuje masité potraviny, může nakrmit až 50 lidí konzumující rostlinné potraviny

Nereální?

Nevhodné

Nemožné – pro jednotlivce, pro společnost?

Když nevěříme, že to člověk dokáže omezit sám – změna shora

Nejde o to – jestli – ale kdy!

Kalkulačky smrti

<https://animalclock.org/>

Nové jídlo?

- Tzv. Solein – protein. Jedno kilo, které člověku stačí na dva týdny - odhadovaná cena asi 7,4 dolaru (160 korun).
- Fermentace vzduchu a mikrobů
- Hmyz

Konec dobrovolně skromných ?

Chudoba, vyloučení, nesmyslnost

Ekologický žal, eskapismus

H. Librová: Věrní a rozumní:
kapitoly o ekologické zpozdilosti.
Brno: Munipress, 2016, 328 s.

Konec komunit - individualismus

- Jakmile se jedinec vyvázal z mezí stanovených komunitou, musí jeho vytrvalé putování za štěstím nutně vést k problematizaci vlastní existence a k neuspokojení.
- Takový je prostě osud společensky nezávislého jedince, který je **bez jakékoli kolektivní a náboženské opory sám a bezbranný** čelí životním zkouškám.
- Paradoxně nešťastně šťastný

Lipovetsky, Gilles

Morální barbarství

- rozkvět obtížně slučitelných mravních náhledů, pluralizaci hodnotových soustav a rozmanitost chápání dobra
- Přílišná pluralita
- Relativismus
- Vyprázdnění hodnot?
(Finkelkraut, A.)

Konec tradiční víry – kvůli konzumu

- **Bondy, E.: Bratři Ramazovi.** Praha : Akropolis, 2007. s. 100.
- „ideály byly kupodivu ještě tak akceptovány a fungovaly v dobách, kdy byl nedostatek – stejně ještě jako dnes jsou akceptovány a fungují tam, kde je bída. Jak ta přestane a otevře se oceán konzumního ráje, neplatí ani islám, ani buddhismus, ani křesťanství, ani marxismus“

Antikonzum aj u Fromma, Marxe, náboženství, ekologické etiky, apod.)

- Osvobozený otrok
- Finta: dárek – nový otrok (závislý spotřebitel)
- Změna – sami – nebo systémová?

- Noam Chomsky, Mocenské systémy, Nakladatelství Slovenského svazu spisovatelů 2013, Bratislava,

Slabí spotřebitelé a moc

Ztráta soukromí

Uživatelé musí zkrátka **výrobčům slepě věřit.**“ S. 122

„Někteří aktivisté v oblasti ochrany soukromí tvrdí, že pokud si technologické firmy říší soukromí přivlastní, dospějeme postupně k post-soukromé budoucnosti, v níž bude **mlčenlivost projevem nepoctivosti** a mocní budou na požádání smět sledovat kohokoli.“ S. 89

„Nerovnováha moci, jež je dnešním technologiím vlastní, někdy firmám umožňuje **zmocnit se soukromých informací silou.**“ S. 89

Za půl století se budou lidé na dnešní postupy zpracování dat dívat stejně, jako se dnes my díváme na prastaré obchodní praktiky, například pachtýřství, dětskou práci a firemní prodejny. Budou jim připadat nemorální.“ S. 81

Cennydd Bowles: Etika budoucnosti. Academia, Praha, 2021

Výstavy technických výrobků - vandalismus ?

„Na světě je už tolik špatných výrobků a tolik skládek, že neexistuje žádný morální důvod pro to, abychom vyráběli další podobné nediferencované smetí...Na veletrhu spotřebitelské elektroniky v roce 2011 výrobci představili dvacet tisíc nových produktů včetně osmdesáti tabletů. Kritička Helen Waltersová se k tomu v jedné analýze vyjádřila velmi kriticky: „Žijeme ve světě, kde neustále slyším designéry, jak vážně líčí své rozhodnutí chovat se odpovědně vůči životnímu prostředí. Dvacet tisíc produktů není projevem odpovědnosti. Je to vandalismus.“ S. 191 helenwalters.com

Cennydd Bowles: Etika budoucnosti. Academia, Praha, 2021

- Dnešní národní, nadnárodní a globální politický a ekonomický systém globální spravedlnosti nepomáhá
 - Na základě údajů OSN umírá každý rok více lidí - než každý rok během druhé světové války.
 - 18 milionů lidí ročně, což je téměř 50 000 lidí denně
- Marek Hrubec: Od zneuznání ke spravedlnosti: Kritická teorie globální společnosti a politiky, 2011, str. 248)
- Na druhé straně - v obci vzdělanců je věštění katastrof tou nejrozšířenější činností. (Lipovetsky, G. Paradoxní štěstí, s. 394)

Humanitární krize

Multikulturalismus a krize soužití

- co Západ považuje za univerzální - považují jiní za západní
- Západ vidí svět jako sjednocení - ostatní ho vidí jako hrozbu

(Samuel Huntington, Střet civilizací. St. Louis. Praha, Rybka Publishers, 2001)

- politici se shodují - muslimští účastníci kvazi-války jsou jen menšinou, násilí většina muslimů odmítá
- v muslimských zemích se ale neprotestuje proti násilí vůči Západu

- Oskar Krejčí: Boj "svobodného světa" proti komunismu vystřídal střet "civilizace Západu" se zbytkem světa

Krize a sexualita

- Masturbaton v Londýně: Masturbace může být radikálním činem!
- Kultura, která masturbaci potlačuje, bude mít tendenci potlačovat rovněž mnohé jiné osobní svobody
- Sexuální rozkoš je přirozeným právem každého člověka
- Slavoj Žižek: masturbace je jako monáda bez oken, podobně osamělý je i surfař na internetu
- Michel Houlebecq: sex zničil lásku
- Gill Lipovetsky: Nóvum: i uspokojení ženy! (místo výkonnostního sexu, sex citový, konec domény výkonnosti)
- Hyperkonzum: konzum vztahů

Robin Morgan: pornografie je teorie, znásilnění praxe

Heather MacRae: Pornografie je vnímána jako **prostředek konstrukce negativního obrazu žen**, její definicí pak je „reprezentace (ženského) těla sexuálně explicitním způsobem, který má za následek **redukování žen na sexuální objekty**.“

Pornografie může být násilná, nebo může násilím **implikovat prostřednictvím zobrazení žen a jejich podřízenosti mužům**“ (MacRae 2003, 318) s. 18

Kateřina Lišková: Hodné holky se dívají jinak.
Feminismus a pornografie. SLON – MUNI PRESS, Praha-
Brno, 2009.

Ztráta smyslu života – prázdnost a politika

„Bůh je mrtev, velké cíle se ztrácejí, a mně
taky není dobře...“ W. Allen

G. Lipovetsky, Éra prázdnosti:

Člověku stačí dbát na své zdraví, uchránit své
materiální zabezpečení, zbavit se svých
komplexů, čekat na dovolenou...

Jakmile význam celku slábne a prioritou se
stávají zájmy a přání individuálních lidí,
sociální kodex, který člověka nutil k
solidárnosti se skupinou, nemůže dál platit

- Informační technika (televize, rozhlas, internet), život zjednodušuje i problematizuje (Šmajš, Josef)
- zahlcení nepotřebnými zprávami – vzniká informační "odolnost"
- důležité informace jsou střídány bulvárem a méně hodnotnými informacemi - manipulace
- k informacím jsou nabízeny i hodnocení či doporučení - pasivita
- důsledkem protichůdných informací – rezignace
- mnoho negativních informací – stres
- wiki-internet: menší snaha o shromažďování a fixování znalostí

Problémy
poznávání
a
schopnosti
mravně
jednat

Krise vědy

- Tisíce článků měsíčně – kdo stíhá sledovat?
- Hierarchizace vědy – indexy a impakty
- Predátorské časopisy a vydavatelství
- Názor a protinázor (klimatická změna 90 procent vědců na jedné straně a 10; v TV: 1:1) – věda nerelevantní
- Společenské vědy: každý má právo vyjádřit se a jeho názor se počítá
- P. Nora: profesionalismus v historii vs. laický aktivismus

Krize školní

- Ve škole jde hlavně o zážitek – konzum
- Vysoký formalismus a byrokracie -> anarchie
- Digitální demence (Spitzer, Manfred)
- Pandemie: ztracená generace
- Soft skills vs. poznání (Liessmann, Konrad)
- GPT bot...

- Politici jakoby neslyšeli své voliče – ignorace,
- Stejná hra nekonečného růstu
- Antisystém boří systém
- Demokracie je živá, jenom když jí žijeme denně (J. Dewey)

Krize politiky

- Nedostupné bydlení
- Božský růst
- Makroekonomické ukazovatele vs. kvalita života (viz např. Naess, Arne)
- Otázka nepodmíněného příjmu/předsudky/seberealizace (Bregman, Rutger)
- Život na dluh
- Zelený kapitalismus/dotace
- Spekulace fondů/zvyšují nestabilitu/vykořisťování/klimatické změny

Ekonomická krize

Jak překonávat krize?

- Z ř. **krino** - vybírat, posuzovat, měřit mezi dvěma opačnými možnostmi
- Krisis - (staroř.) rozhodnutí, rozsudek, soud, rozuzlení
- hlediska filozofie jiný stav vlastně ani neexistuje

- Změna nerovnováhy...
- Krize jako příležitost
- Krize - změna chování individuí nebo změna systému?

